

Navorderen; welke termijn is van toepassing?

Op dit moment kan de douane drie jaar navorderen voor rechten bij invoer. Dat betekent dus dat wanneer de douane bijna drie jaar uw aangiften niet heeft gecontroleerd, zij dan alsnog kan komen controleren en dan over de afgelopen periode mag navorderen. In sommige gevallen kan de douane zelfs navorderen over een termijn van vijf jaar. Hoewel de voorwaarden voor deze verlengde navorderingstermijn in de wet vastliggen, is toch niet altijd even duidelijk wanneer wel of niet over vijf jaar mag worden nagevorderd. Ik zal aan de hand van recente jurisprudentie hier op in gaan. En vindt u de termijn van vijf jaar lang? Maak dan uw borst maar nat: bij de invoering van het nieuwe CDW wordt deze termijn zelfs tien jaar.

Het huidige wettelijke kader

Wanneer de douane op een bepaald moment constateert dat te weinig rechten bij invoer zijn geboekt, dan kan zij deze alsnog boeken en navorderen. In artikel 221 lid 3 CDW is vastgelegd dat de douane dan over een termijn van drie jaar kan navorderen. In lid 4 is vastgelegd dat wanneer de douaneschuld is ontstaan door een handeling die strafrechtelijk vervolgbaar is, de UTB nog na het verstrijken van de periode van drie jaar kan worden verstuurd. Welke termijn en onder welke voorwaarden de termijn dan kan worden verlengd is vastgelegd in de nationale wetgeving. Dat heeft tot gevolg dat er verschillende navorderingstermijnen in de lidstaten van toepassing zijn. In Nederland is in artikel 7:7 Algemene douanewet vastgelegd dat de verlengde navorderingstermijn 5 jaar is. Die verlengde termijn is echter niet van toepassing voor personen van wie het handelen of nalaten niet was gericht op ontduiking van de rechten bij invoer. Eerder, tot 1 augustus 2008, was deze bepaling opgenomen in artikel 22e Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR).

Het nieuwe CDW: verlengde termijn van 10 jaar

Met de komst van het nieuwe CDW wordt één lijn voor alle lidstaten getrokken. Nu is de duur van de verlengde navorderingstermijn in de lidstaten namelijk zeer verschillend, tot wel 12 jaar in bepaalde zuidelijke lidstaten. De verlengde navorderingstermijn wordt met de invoering van het nieuwe CDW verlengd tot 10 jaar. De douane kan dus – in principe – na invoering van het nieuwe CDW navorderen over een termijn van 10 jaar.

Strafrechtelijk vervolgbare handeling

Zowel onder het oude stelsel van artikel 22e AWR, artikel 7:7 algemene douanewet alsook het nieuwe CDW geldt als eis dat voor de verlengde navorderingstermijn sprake moet zijn van een strafrechtelijk vervolgbare handeling. Inmiddels is er een ruime mate aan jurisprudentie omtrent dit criterium. Zo blijken de volgende aspecten:

- Het is niet relevant of er daadwerkelijk strafrechtelijk vervolgd wordt, slechts bepalend is of de handeling (bijvoorbeeld het doen van de onjuiste douaneaangifte) strafrechtelijk *vervolgbaar* is;
- Ook is niet relevant of de douaneautoriteiten al dan niet in staat waren om de douaneschuld binnen drie jaar vast te stellen, terwijl zij daar langer voor hebben gebruikt (douanerechtspraak 2005/64*).

Handelen gericht op ontduiking van rechten

Zoals eerder gesteld is nu in de nationale wetgeving vastgelegd dat niet langer dan drie jaar wordt nagevorderd wanneer het handelen of nalaten niet gericht was op het ontduiken van rechten. Uit de praktijk blijkt dat de inspecteur al snel van mening is dat het handelen gericht was op het ontduiken van rechten. Ik kom zelfs situaties tegen waarbij eenvoudigweg wordt gesteld dat een douane-expediteur heeft gehandeld gericht op het ontduiken van rechten. De inspecteur werd hier in het verleden door de verschillende rechtscolleges ook niet echt kritisch op beoordeeld. In dit kader enkele uitspraken:

- Gerechtshof Amsterdam 8 september 2004, Douanerechtspraak 2004/91. In deze uitspraak overweegt de Douanekamer: "Gelet op het feit dat in de onderhavige situatie door gebruikmaking van ongeldige certificaten ten onrechte aanspraak is gemaakt op de toepassing van de tariefpreferentie, bedraagt de termijn, waarbinnen de mededeling dient te worden gedaan aan de schuldenaar ingevolge artikel 221, derde lid, CDW juncto artikel 22e van de AWR geen drie maar vijf jaar."
- Gerechtshof Amsterdam 1 juli 2003, Douanerechtspraak 2003/40. De Douanekamer overweegt: "De stelling van belanghebbende dat zijn leverancier de verschuldigde douanerechten voor haar rekening nam en zijn gedrag derhalve daarom niet gericht kon zijn - conform de tekst van artikel 22e, lid 2, van de AWR - op het ontduiken van douanerechten, wordt verworpen. Uit de tekst van artikel 22e van de AWR noch uit de parlementaire geschiedenis daarvan, blijkt niet dat het voor de verlenging van de termijn van drie jaar relevant is of de aansprakelijke persoon geldelijk voordeel heeft genoten van of bij het ontduiken van de douanerechten."

Recent heeft de Hoge Raad echter een hoopgevende uitspraak gedaan (douanerechtspraak 2008/71*). In deze uitspraak heeft zij onder meer een oordeel gegeven over een uitspraak van de Douanekamer van het Gerechtshof Amsterdam waarin wordt geoordeeld dat de verlengde termijn van vijf jaar van toepassing is.

In deze uitspraak oordeelde de douanekamer dat de inspecteur terecht gebruik heeft gemaakt van de termijn van vijf jaar waarbinnen de UTB uitgereikt kon worden, omdat het belanghebbende kon worden toegerekend dat de aangifte, wat betreft het tarief, niet juist was.

De Hoge Raad heeft nu geoordeeld dat het cassatieberoep slaagt omdat het Hof niet heeft vastgesteld of er sprake is van handelen of nalaten dat gericht was op ontduiking van de rechten bij invoer. De zaak wordt daarom terugverwezen. Ook de conclusie van de Advocaat-Generaal behorende bij dit arrest is zeer interessant. De AG concludeert: "Naar ik meen ziet artikel 22e, tweede lid, AWR dan ook uitsluitend op gevallen van fraude. [...] Dat betekent dat een vergissing van een aangever die ertoe leidt dat te weinig rechten worden geheven, niet kan leiden tot een termijnverlenging". Met deze achtergrond ben ik zeer benieuwd naar de uitspraak van de Douanekamer.

Afrondend

Uit de praktijk blijkt dat de inspecteur al snel concludeert dat de verlengde navorderingstermijn van toepassing is. Deze handelwijze is in de jurisprudentie lange tijd niet afgestraft. Maar daar kan nu een kentering in komen gezien de uitspraak van de Hoge Raad. Jammer is echter dat bij de verlengde navorderingstermijn van 10 jaar in het nieuwe CDW – dat overigens dus nog niet van toepassing is – geen bepalingen zijn opgenomen over het al dan niet gericht zijn op het ontduiken van de rechten. Ofwel, de nog te wijzen uitspraak van de Douanekamer zal een beperkte houdbaarheid hebben.

Als u meer informatie wenst of een concrete casus hieromtrent heeft, neem dan gerust contact op met Customs Knowledge, bart.boersma@douaneadvies.nl

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed aanvaardt Customs Knowledge geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de gevolgen hiervan. Dit artikel is niet bedoeld als een specifiek advies. Zie in dit kader ook de Algemene Voorwaarden van Customs Knowledge BV.

